

Výuka mediální výchovy na středních školách

15. 2. 2017

Zpracováno exkluzivně pro Jeden svět na školách - vzdělávací program společnosti Člověk v tísni

JSNS.CZ

Velikost vzorku	N = 132 respondentů (z toho 49 ředitelů, 67 vyučujících a 16 pracovníků školy na jiné pozici)
Cílová populace	Zástupci středních škol (osloveni byli primárně ředitelé, kteří mohli pověřit vyplněním jinou osobu)
Termín dotazování	23. 1. 2017 – 13. 2. 2017
Metoda sběru dat	Samovyplňovací online dotazník (CAWI)
Výběr	náhodný stratifikovaný
Reprezentativita	Výzkum je reprezentativní podle: • Typ školy (2 kategorie) • kraj (14 kategorií) Reprezentativita datového souboru byla primárně dosažena plněním kvótního předpisu a dodatečným dovážením dat.
Realizátor a zadavatel	výzkum realizovala společnost MEDIAN, s.r.o. (člen SIMAR) exkluzivně pro organizaci Člověk v tísni

Struktura vzorku

Typ školy

Gymnázium	37*
SOŠ	89*
SOU	29*

Region

Praha	15,8 %
Středočeský	11,7 %
Jihočeský	6,7 %
Plzeňský	4,3 %
Karlovarský	1,5 %
Ústecký	6,5 %
Liberecký	3,9 %
Královéhradecký	6,0 %
Pardubický	5,7 %
Vysočina	4,7 %
Jihomoravský	9,5 %
Olomoucký	7,4 %
Zlínský	5,3 %
Moravskoslezský	11,0 %

Velikost obce školy

do 5 000 obyvatel	4,9 %
5 001 až 20 000 obyvatel	32,2 %
20 001 až 50 000 obyvatel	19,2 %
50 001 až 100 000 obyvatel	16,8 %
nad 100 000 obyvatel	26,9 %

*součet typů škol přesahuje N, neboť některé školy spadají do více typů

Cíle, důležitost a témata výuky mediální výchovy

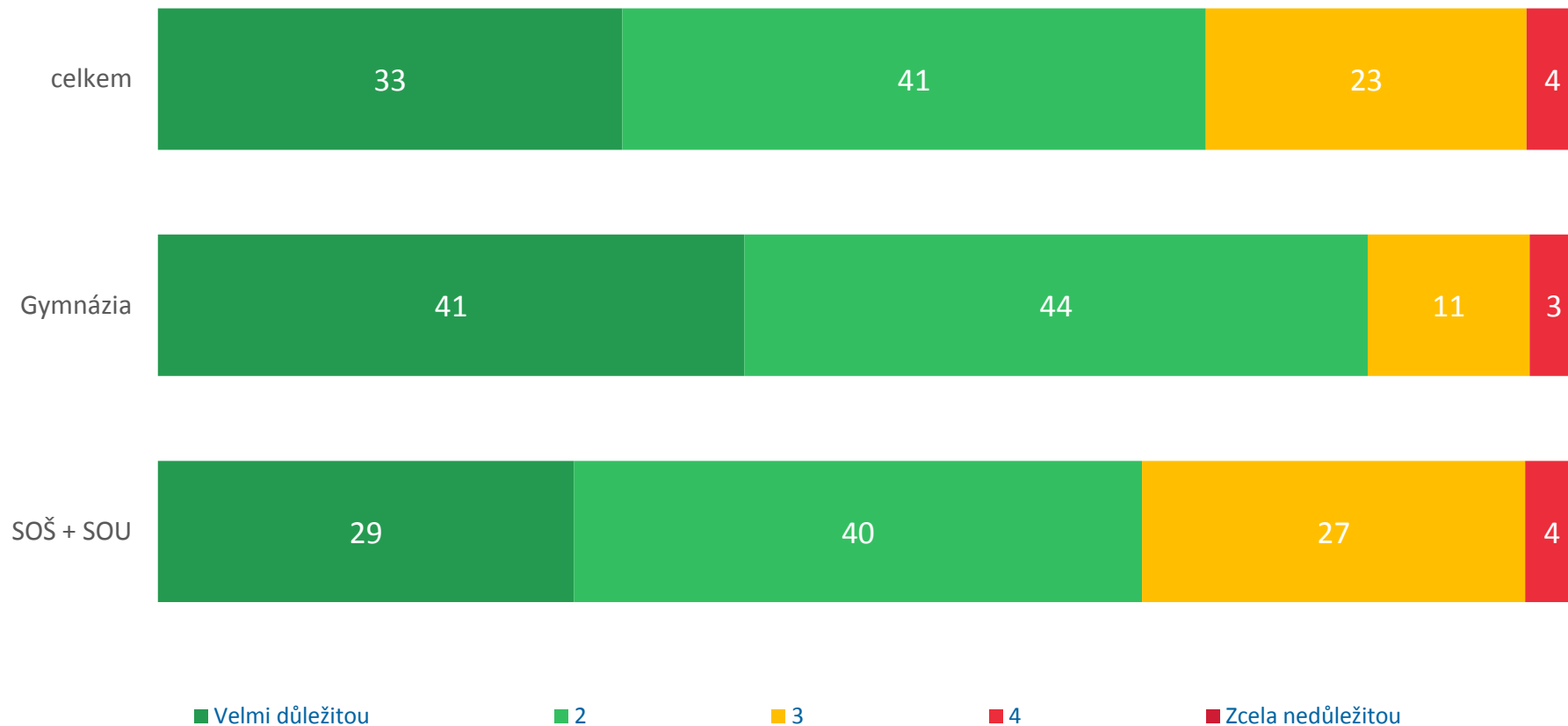
Cíle výuky mediální výchovy

OT01. Co považujete za cíl/cíle mediální výchovy? Co by měla žáky naučit? (otevřená otázka)

N = 132 respondenti, v grafu jsou znázorněna % odpovědí

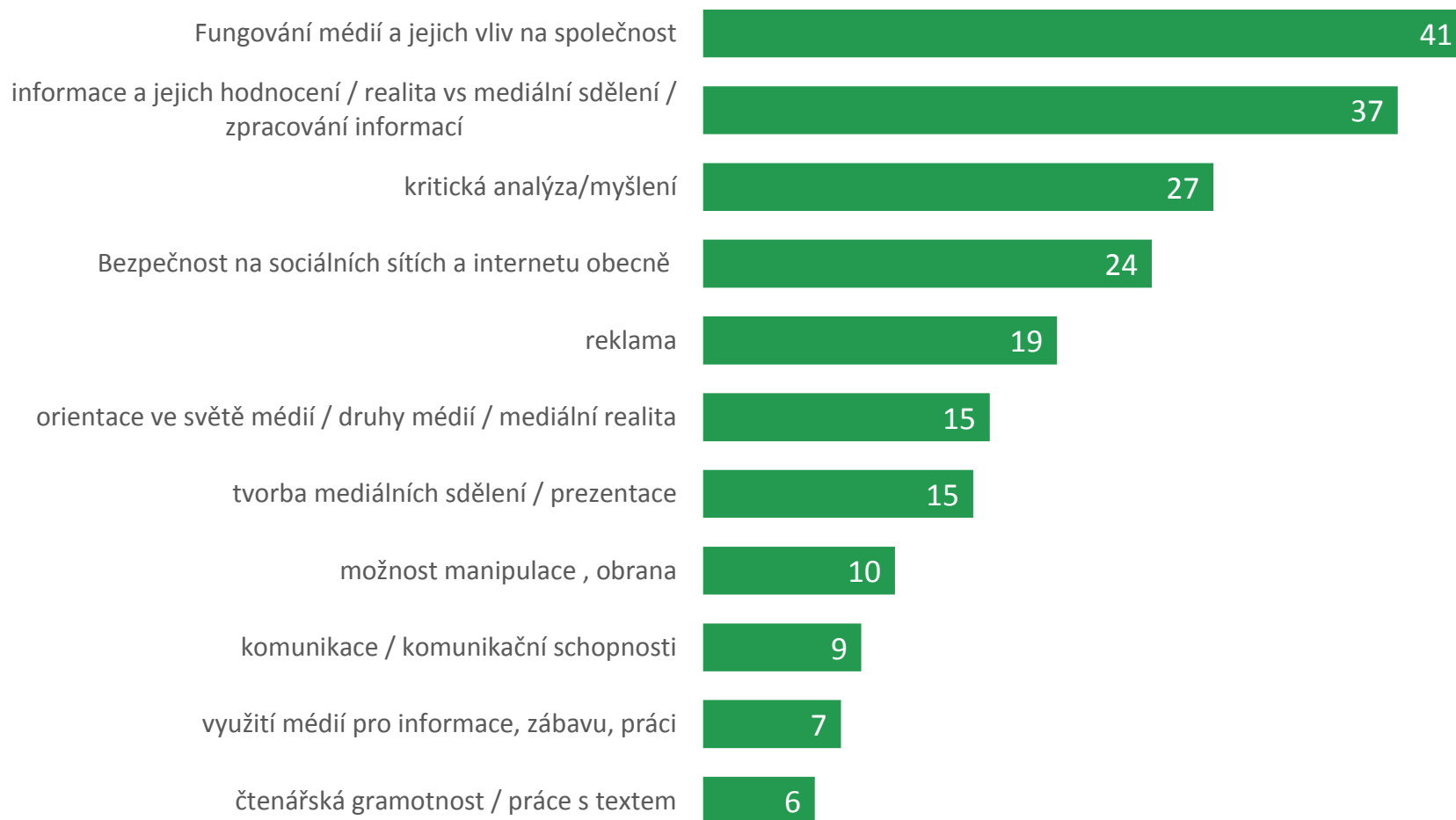
Důležitost výuky mediální výchovy

OT02. Obecně považujete výuku mediální výchovy za:

N = 132 respondenti, v grafu jsou znázorněna % odpovědí

Nejdůležitější témata mediální výchovy

OT03. Jaká 3 témata z mediální výchovy považujete za nejdůležitější? (otevřená otázka)

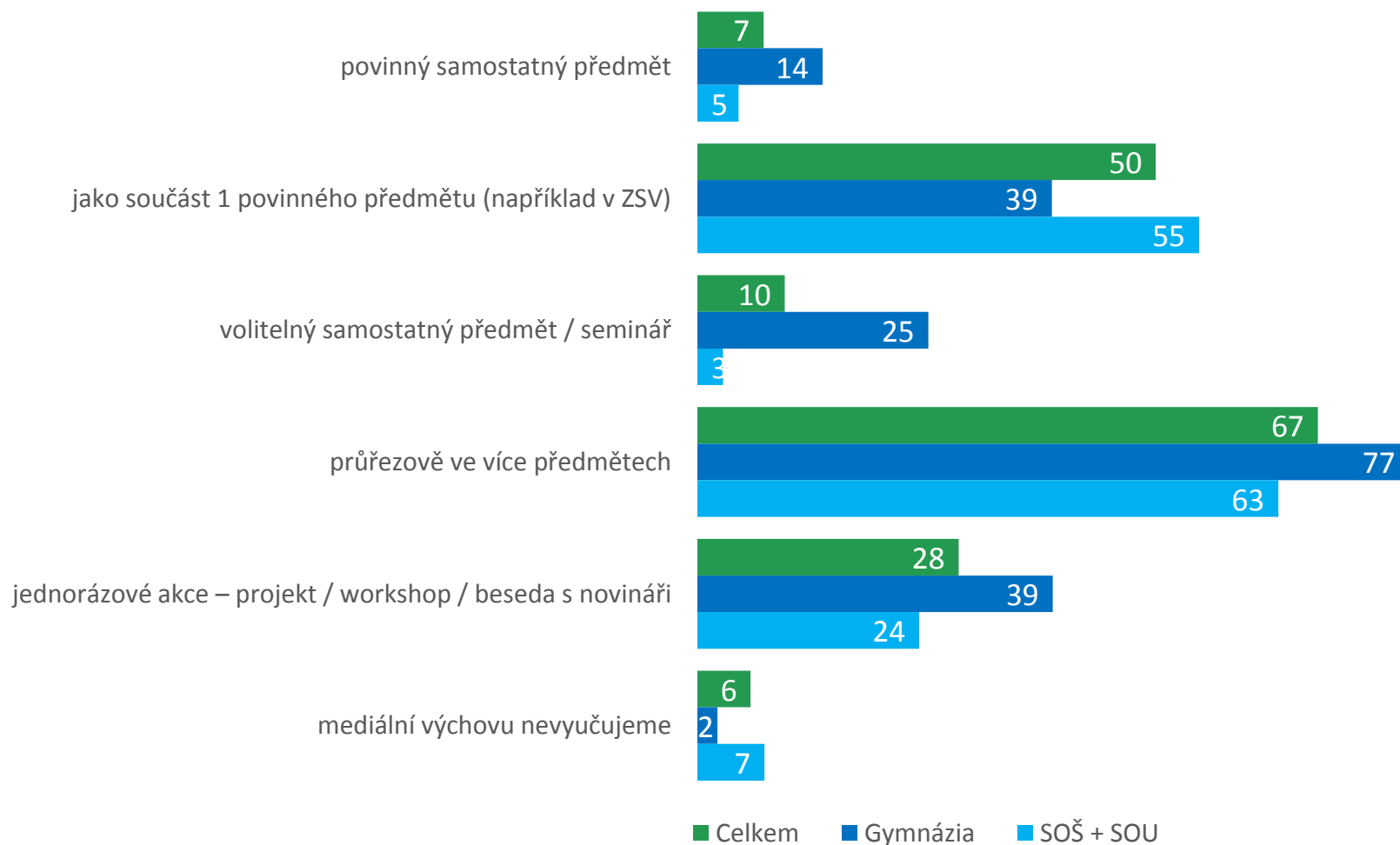
N = 132 respondenti; v grafu jsou zobrazena témata, která označilo jako důležitá alespoň 5 % respondentů v %

- Většina zástupců středních škol považuje výuku mediální výchovy za důležitou. Důležitá je podle ¾ dotázaných, jako velmi důležitou ji vidí spíše respondenti z gymnázií (41 %, na SOŠ a SOU jen 29 %).
- Nejdůležitějším cílem mediální výchovy je podle ředitelů a vyučujících rozvoj kritického myšlení. Jako hlavní úlohu výuky mediální výchovy to označilo 47 % zástupců gymnázií a 31 % zástupců SOŠ a SOU. Pětina zástupců odborných škol vnímá jako hlavní cíl mediální výchovy naučit žáky vyhledávat a zpracovávat informace.
- Nejdůležitější témata mediální výchovy jsou podle respondentů fungování médií ve společnosti, zpracování informací a kritická analýza informací. Na odborných středních školách je kladen větší důraz na sociální síť.

Jak probíhá výuka mediální výchovy na
oslovených školách?

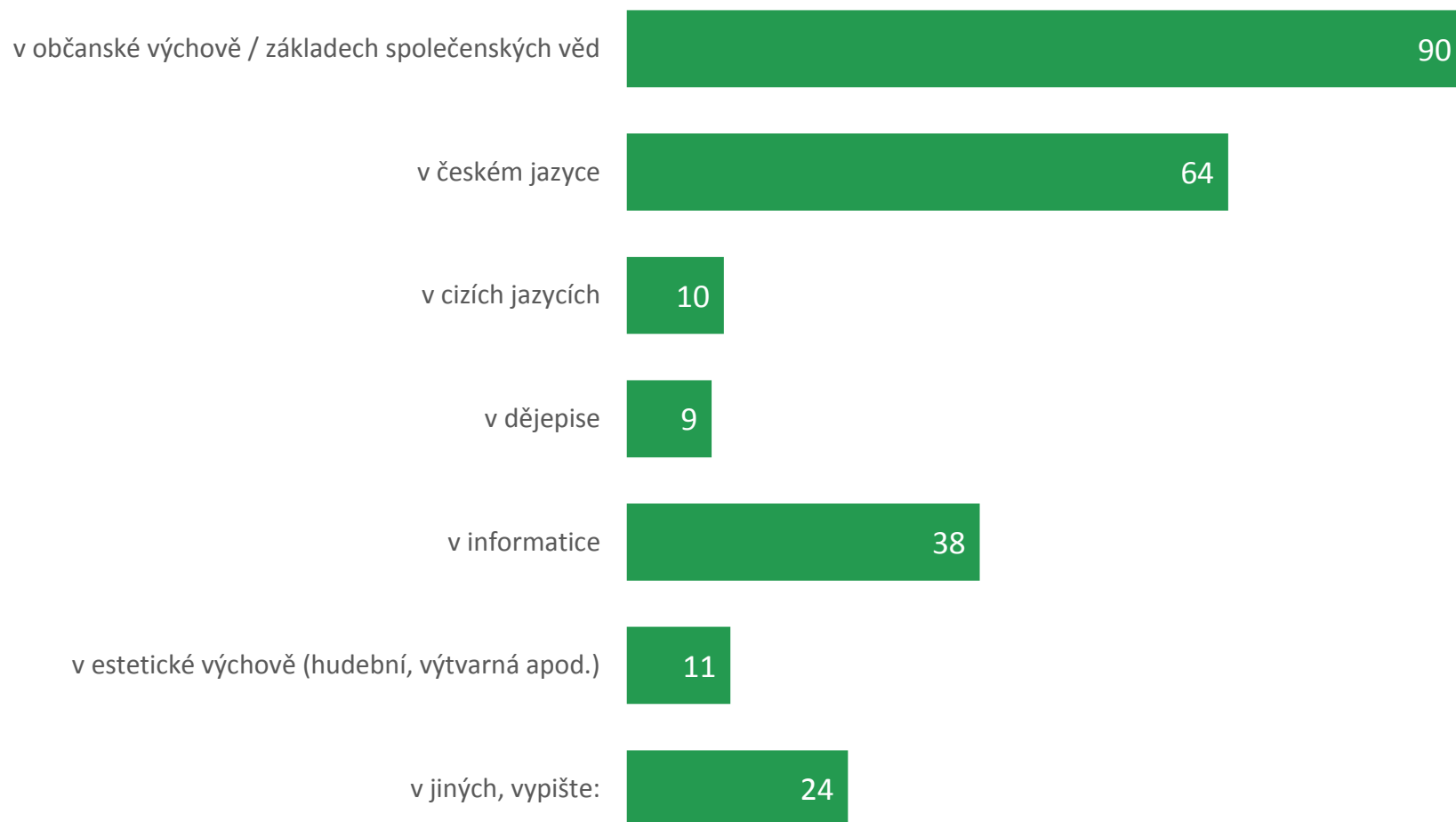
Způsob vyučování mediální výchovy

OT04. Jakým způsobem je mediální výchova ve Vaší škole vyučována?

N = 132 respondenti, v grafu jsou znázorněna % odpovědí

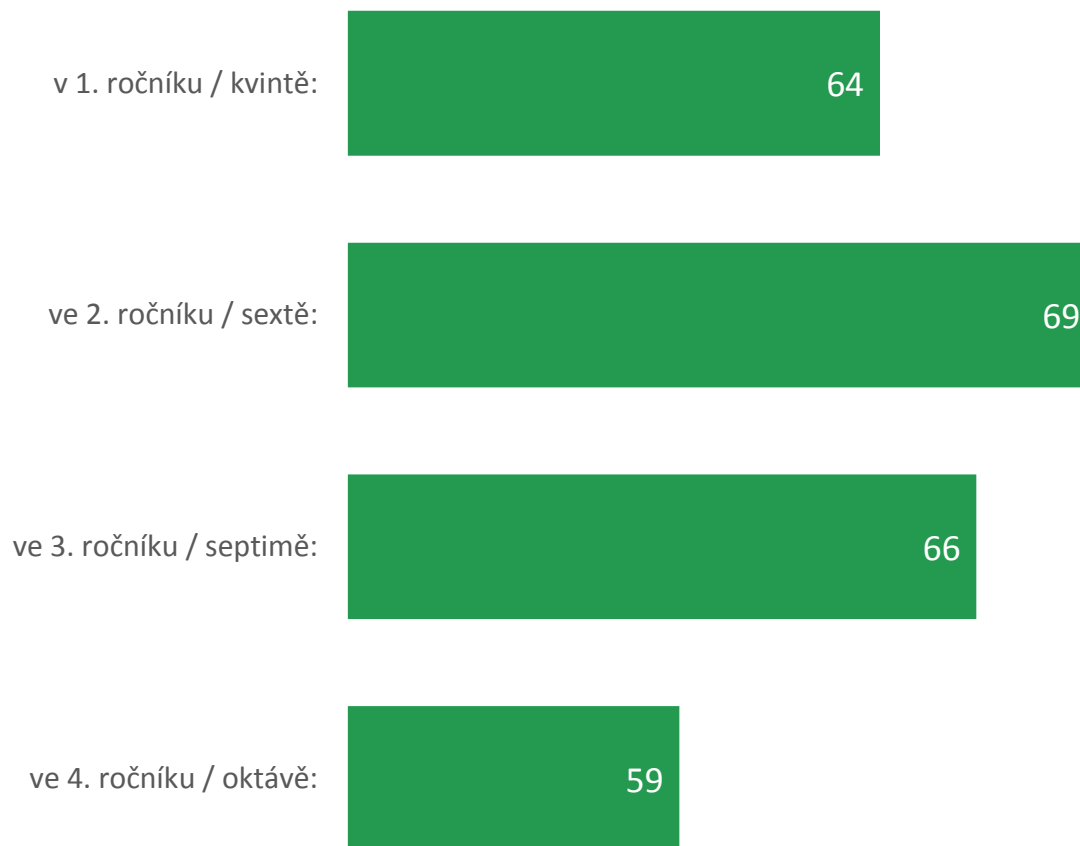
Předměty, ve kterých se mediální výchova vyučuje

OT08. V jakých předmětech se mediální výchova vyučuje především?

N = 124 respondenti; jen školy, kde se mediální výchova vyučuje; v grafu jsou znázorněna % odpovědí

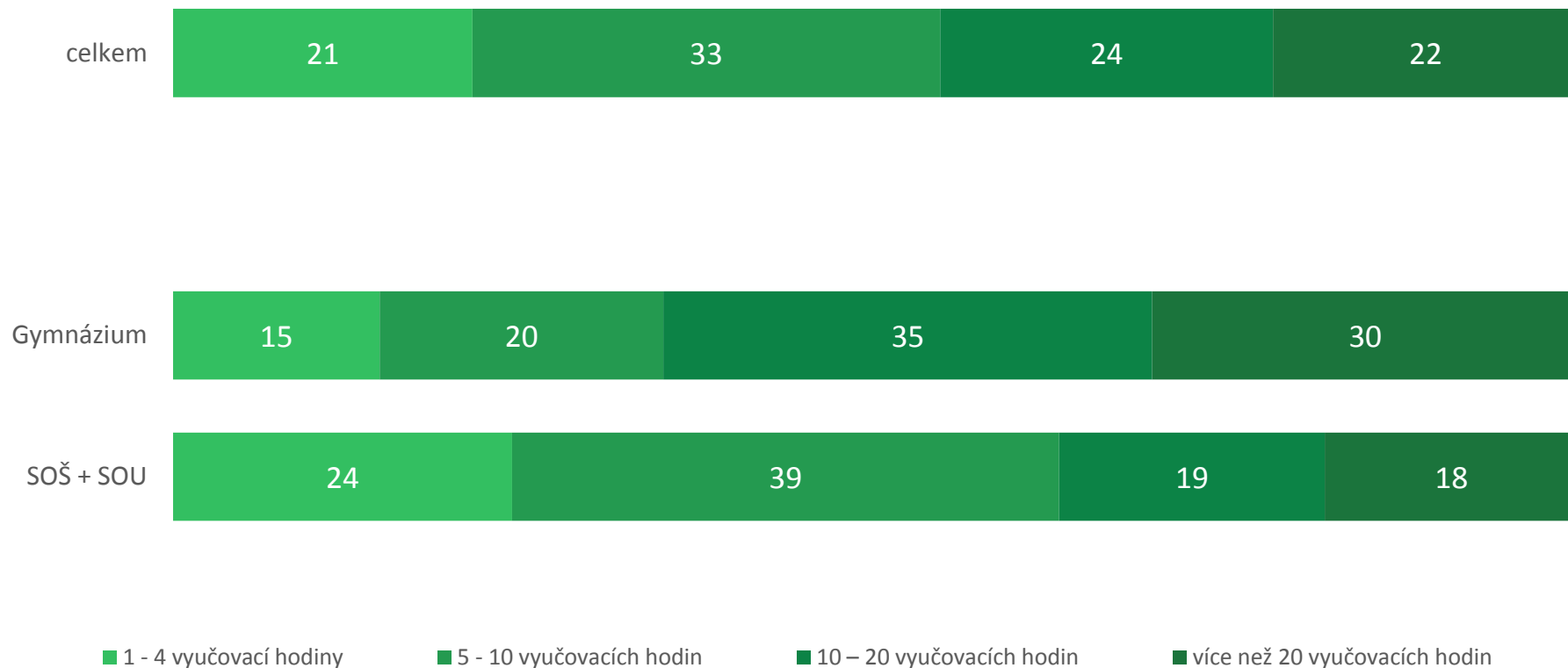
Ročníky, ve kterých se mediální výchova vyučuje

OT05. V jakých ročnících se u Vás vyučuje mediální výchova?

N = 124 respondenti; jen školy, kde se mediální výchova vyučuje; v grafu jsou znázorněna % odpovědí

Čas za celé středoškolské studium věnovaný tématům mediální výchovy

OT06. Kolik času během celé středoškolské docházky se Vaši studenti v průměru zabývají tématy mediální výchovy?

N = 124 respondenti; jen školy, kde se mediální výchova vyučuje; v grafu jsou znázorněna % odpovědí

- Nejčastěji je mediální výchova vyučována průřezově ve více předmětech (77 %) nebo jako součást jednoho předmětu (50 %). Celkem 8 škol (6 %) odpovědělo, že mediální výchovu vůbec nevyučuje.
- Mezi různými typy škol jsou rozdíly. Na gymnáziích se podstatně častěji vyučuje mediální výchova jako povinný samostatný předmět (14 % gymnázií oproti 5 % středních odborných škol a učilišť). Čtvrtina gymnázií nabízí mediální výchovu jako volitelný předmět, na SOŠ a SOU tuto možnost nabízí jen 3 % z nich.
- Kromě občanské výchovy / ZSV jsou témata mediální výchovy vyučována také v českém jazyce (zde se pravděpodobně trénuje porozumění mediálním textům a jejich kritické posouzení) a informatice (zde studenti pravděpodobně získávají informace o technickém fungování nových médií a zásadách bezpečnosti na internetu).
- Pětina studentů má méně než 4 vyučovací hodiny mediální výchovy za celé středoškolské studium. Třetina studentů stráví s tématy mediální výchovy méně než 10 vyučovacích hodin. Opět je patrný rozdíl mezi gymnázii (65 % studentů stráví mediální výchovou více než 10 hodin) a odbornými školami (jen 37 % stráví mediální výchovou více než 10 hodin).

Pedagogické pokrytí výuky mediální výchovy

Školení vyučujících v mediální výchově

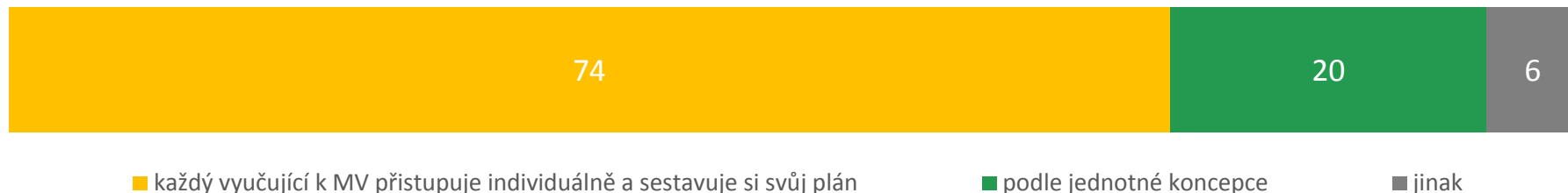

OT09. Zúčastnili se vyučující, kteří se věnují mediální výchově, nějakého kurzu, semináře nebo školení, které se týkaly tohoto tématu?

N = 124 respondenti; jen školy, kde se mediální výchova vyučuje; v grafu jsou znázorněna % odpovědí

Způsoby výuky mediální výchovy a vyhodnocování naplnění cílů

Jak se na škole mediální výchova vyučuje?

Vyhodnocuje škola naplnění cílů mediální výchovy?

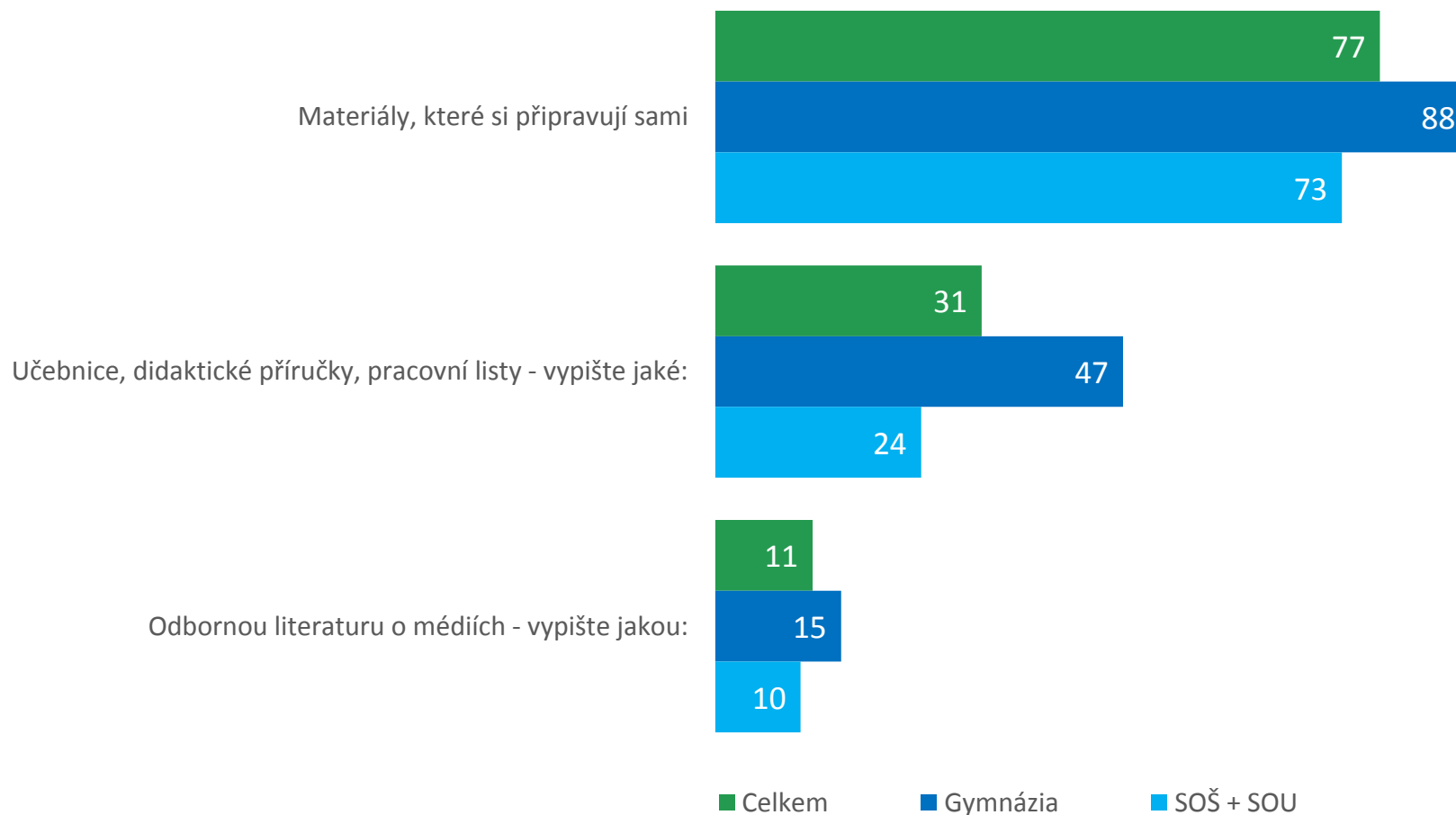
OT10. Jak se u Vás mediální výchova vyučuje?

OT11. Mediální výchova je jedním z průřezových témat v RVP a jsou k němu stanovené doporučené očekávané výstupy.

Vyhodnocujete nějak naplnění cílů mediální výchovy?

N = 124 respondenti; jen školy, kde se mediální výchova vyučuje; v grafu jsou znázorněna % odpovědí

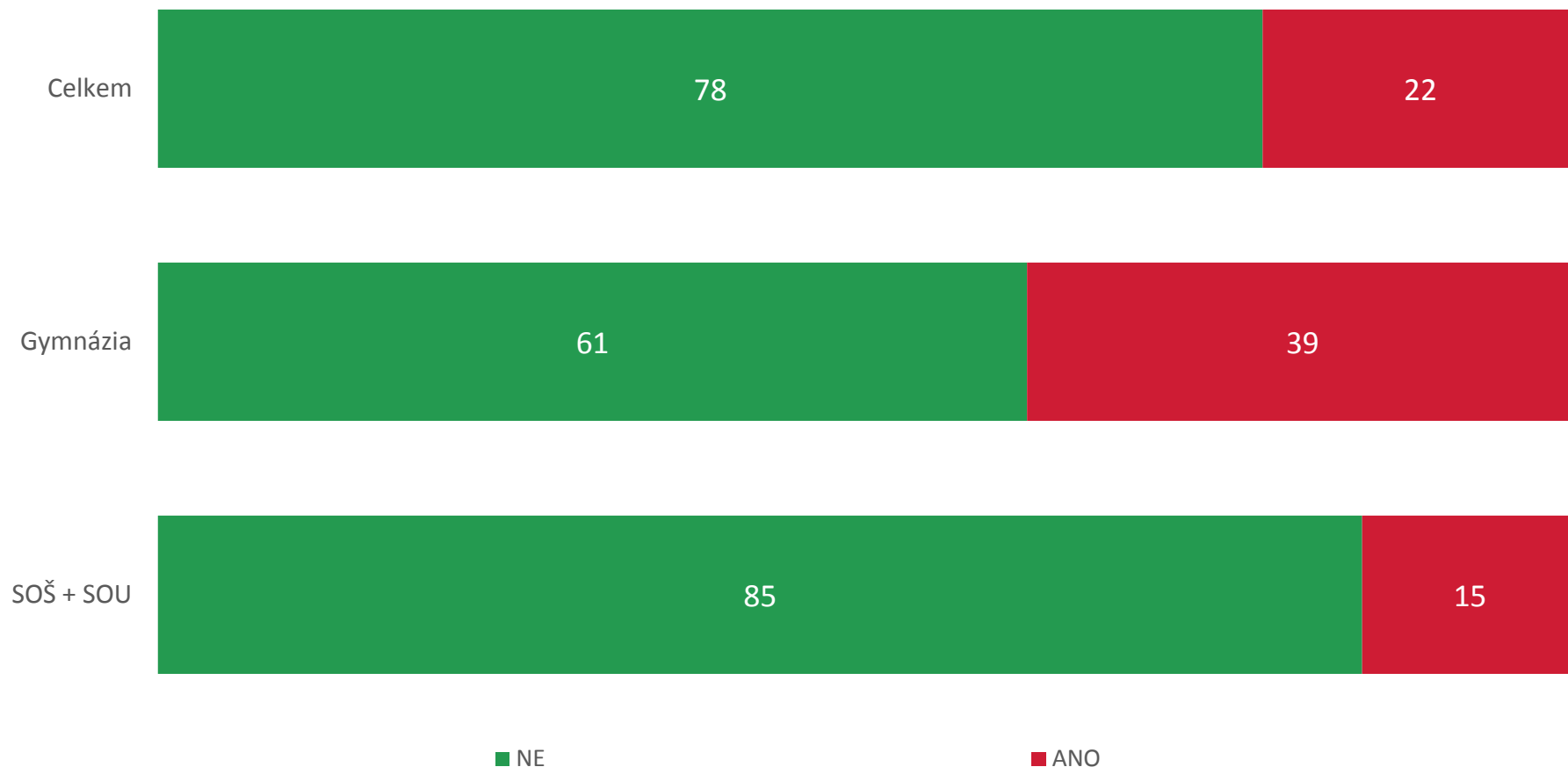
Využívané materiály pro výuku mediální výchovy

OT12. Jaké materiály pro mediální výchovu vyučující používají?

N = 124 respondenti; jen školy, kde se mediální výchova vyučuje; v grafu jsou znázorněna % odpovědí

Jak vyučující vnímají současné množství materiálů k mediální výchově?

OT13. Pociťujete nedostatek materiálů k nějakým konkrétním tématům mediální výchovy?

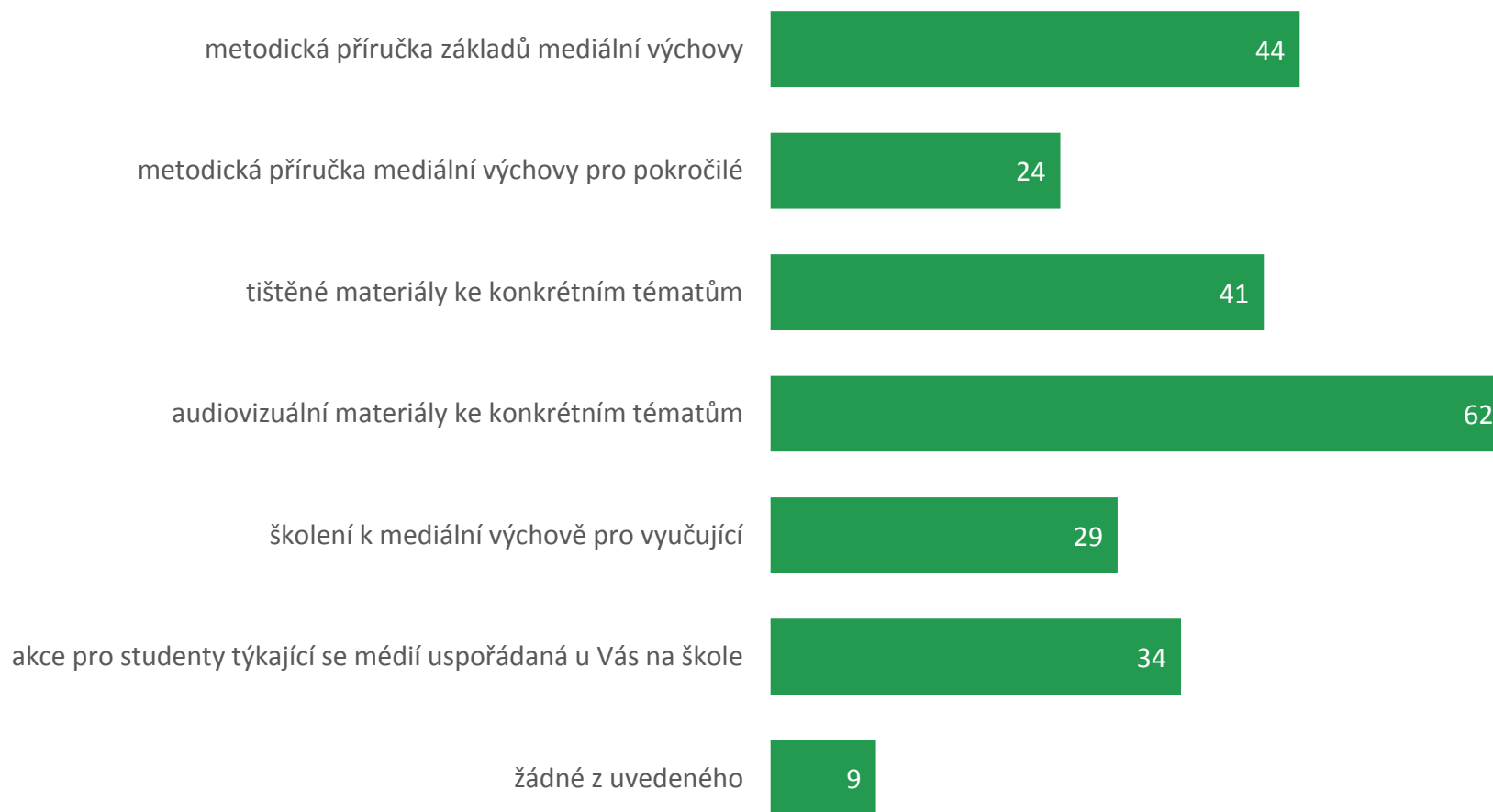
N = 124 respondenti; jen školy, kde se mediální výchova vyučuje

- Vzhledem k tomu, že se mediální výchova většinou vyučuje ve více předmětech, tak ji vyučuje i více vyučujících. Pouze 15 % škol uvedlo, že mediální výchovu vyučuje pouze 1 osoba.
- Za problematické lze považovat, že ve většině škol (65 %) se vyučující nezúčastnili žádného kurzu mediální výchovy, výuka přitom zároveň probíhá podle jejich individuálních plánů (74 %) a chybí evaluace naplnění doporučených výstupů mediální výchovy (50 %). Kurzů se více účastnili vyučující gymnázií (56 %), která také častěji vyhodnocují naplnění cílů (61 %).
- Asi $\frac{3}{4}$ škol pracují v mediální výuce s vlastními připravenými materiály a jen okolo 40 % k tomu používá nějaké jiné odborné materiály. Ty jsou častěji používány opět na gymnáziích. Paradoxně se poté jeví zjištění, že vyučující na gymnáziích výrazně častěji pociťují nedostatek materiálů k nějakým konkrétním tématům mediální výchovy (39 %) než na zbytku škol (19 %).
- Celkově lze konstatovat, že intenzita výuky mediální výchovy se mezi typy škol velmi liší. Její kvalita může být velmi variabilní díky individuálním pojetím, časté absenci vyhodnocování cílů a odborných používaných prostředků. S vyšším zaměřením na výuku mediální výchovy spíše roste pocit nedostatku materiálů.

Školami preferovaná podpora v mediální
výchově

Zájem o podporu v mediální výchově

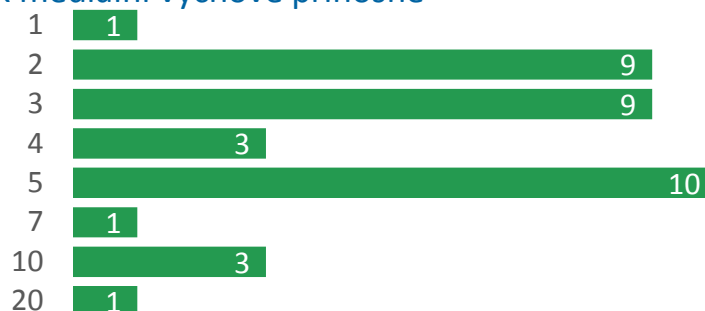

OT14. Má Vaše škola zájem o nějakou podporu v mediální výchově? Vyberte maximálně 3 možnosti, o které byste měli největší zájem:

N = 132 respondenti; v grafu jsou znázorněna % odpovědí

Školení vyučujících v oblasti mediální výchovy

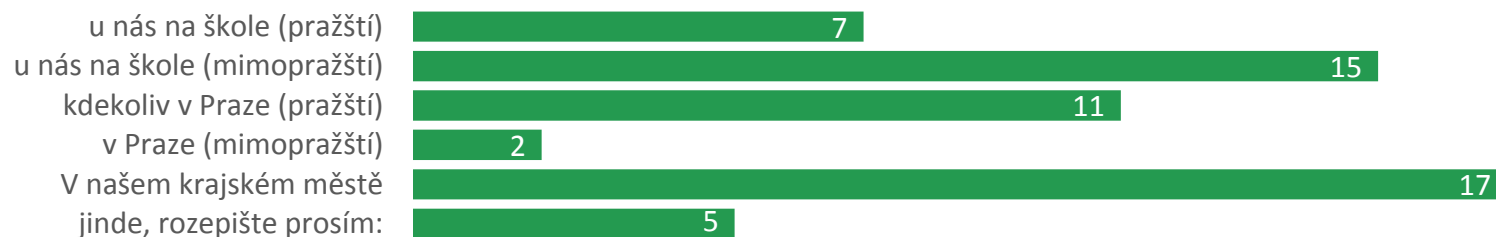
Pro kolik vyučujících by bylo školení k mediální výchově přínosné

Kdy by mělo školení být

Kde by školení mělo proběhnout

OT16. Pro kolik vyučujících z Vaší školy by bylo školení k mediální výchově přínosné?

OT17. Kdy a v jakém rozsahu by školení pro vyučující mělo/měla být?

OT17. Kde by se školení mělo/měla konat?

N = 37 respondentů; v grafu je znázorněn počet odpovědí

- Školy by nejvíce přivítaly audiovizuální materiály (62 %). Mají zájem také o komplexní metodické příručky mediální výchovy (44 %) a dílčí tištěné materiály (41 %). Střední odborné školy a učiliště by uvítaly v metodických příručkách spíše základy mediální výchovy (50 %), gymnázia naopak pokročilejší lekce (41 %), což odpovídá nastavení výuky v daných typech škol.
- Třetina škol by ocenila pomoc s organizací akcí pro studenty týkající se médií. Zájem projevují spíše gymnázia (47 % oproti 29 % na středních odborných škol a učilištích).
- Necelá třetina škol by ocenila školení k výuce mediální výchovy. V průměru by se ho účastnily 4 vyučující. Jako nejlepší varianta se jeví půldenní školení přímo na škole či v blízkém městě.

Struktura vzorku a plné znění dotazníku

TYP. Na jakém typu školy působíte? Pokud se skládá z více druhů, zaškrtněte prosím všechny. (možno více odpovědí)

- Gymnázium
- Střední odborná škola
- Střední odborné učiliště

KRAJ. Kraj, ve kterém sídlí Vaše škola

- Praha
- Středočeský
- Jihočeský
- Plzeňský
- Karlovarský
- Ústecký
- Liberecký
- Královehradecký
- Pardubický
- kraj Vysočina
- Jihomoravský
- Olomoucký
- Zlínský
- Moravskoslezský

VELIKOST. Velikost obce/města, ve které/m Vaše škola sídlí

- Do 5.000 obyvatel
- 5.001 – 20.000 obyvatel
- 20.001 – 50.000 obyvatel
- 50.001 – 100.000 obyvatel
- nad 100.001 obyvatel

OT01. Co považujete za cíl/cíle mediální výchovy? Co by měla žáky naučit?

Vypište:.....

OT02. Obecně považujete výuku mediální výchovy za:

1	2	3	4	5
Velmi důležitou				Zcela nedůležitou

FILTR: pokud v OT02 odpověděl 1,2,3,4. Pokud OT02=5 jde na OT04

OT03. Jaká 3 témata z mediální výchovy považujete za nejdůležitější?

- 1. téma:.....
- 2. téma:.....
- 3. téma:.....

OT04. Jakým způsobem je mediální výchova ve Vaší škole vyučována? (možno 1 nebo více možností s vylučovací poslední možností)

- povinný samostatný předmět
- jako součást 1 povinného předmětu (například v ZSV)
- volitelný samostatný předmět / seminář
- průřezově ve více předmětech
- jednorázové akce – projekt / workshop / beseda s novináři
- mediální výchovu nevyučujeme (PROGR: přechod na OT13)

OT05. V jakých ročnících se u vás vyučuje mediální výchova? (Možno zaškrtnout více odpovědí)

- A. v 1. ročníku / kvintě:
- B. ve 2. ročníku / sextě:
- C. ve 3. ročníku / septimě:
- D. ve 4. ročníku / oktávě:

- vyučuje
- nevyučuje
- tento ročník na škole není (jen pro SOŠ a SOU a 3. a 4. ročník)

OT06. Kolik času během celé středoškolské docházky se Vaši studenti v průměru zabývají tématy mediální výchovy?

- 0 vyučovacích hodin.
- 1 - 4 vyučovací hodiny.
- 5 - 10 vyučovacích hodin.
- 10 – 20 vyučovacích hodin.
- více než 20 vyučovacích hodin.

OT07. Kdo na Vaší škole mediální výchovu vyučuje? (Možno zaškrtnout 1 nebo více možností)

- 1 vyučující.
- více než 1 vyučující.
- externista/externisté

OT08. V jakých předmětech se mediální výchova vyučuje především? (Možno zaškrtnout 1 – 3 odpovědi)

- v občanské výchově / základech společenských věd
- v českém jazyce
- v cizích jazycích
- v dějepise
- v informatice
- v estetické výchově (hudební, výtvarná apod.)
- v jiných, vypište:.....

OT09. Zúčastnili se vyučující, kteří se věnují mediální výchově, nějakého kurzu, semináře nebo školení, které se týkaly tohoto tématu?

- ANO. Vypište prosím, kolik vyučujících kurz, seminář nebo školení navštívilo a více informací o něm:
- NE.

OT10. Jak se u Vás mediální výchova vyučuje?

- každý vyučující k MV přistupuje individuálně a sestavuje si svůj plán
- podle jednotné koncepce
- jinak, vypište jak:.....

OT11. Mediální výchova je jedním z průřezových témat v RVP. Jsou k němu stanovené doporučené očekávané výstupy. Vyhodnocujete nějak naplnění cílů mediální výchovy?

- ANO. Rozepište prosím, jak
- NE. Rozepište prosím, proč....

OT12. Jaké materiály pro mediální výchovu vyučující používají? (Možno vybrat 1 nebo více možností)

- Materiály, které si připravují sami
- Učebnice, didaktické příručky, pracovní listy. Vypište jaké:....
- Odbornou literaturu o médiích. Vypište jakou:...
- Jiné, jaké:....

OT13. Pociťujete nedostatek materiálů k nějakým konkrétním tématům mediální výchovy?

- NE
- ANO. Vypište prosím k jakým:.....

OT14. Má Vaše škola zájem o nějakou podporu v mediální výchově? Vyberte maximálně 3 možnosti, o které byste měli největší zájem: (možno vybrat 0 až 3 možností)

- metodická příručka základů mediální výchovy
- metodická příručka mediální výchovy pro pokročilé
- tištěné materiály ke konkrétním tématům
- audiovizuální materiály ke konkrétním tématům
- školení k mediální výchově pro vyučující
- akce pro studenty týkající se médií uspořádaná u Vás na škole

Pokud zaškrtnete možnosti 3 či 4 v OT14.

OT15. Jakými tématy by se tištěné a audiovizuální materiály měly zabývat?

Vypište:

Pokud zaškrtnete možnosti 5 v OT14, ptáme se na OT16 a OT17

OT16. Pro kolik vyučujících z Vaší školy by bylo školení k mediální výchově přínosné?

OT17. Kdy a v jakém rozsahu by školení pro vyučující mělo/měla být? Vyberte prosím maximálně dvě možnosti. (možno zaškrtnout 1 nebo 2 odpovědi)

- jednorázové dopolední školení ve všední den
- jednorázové odpolední školení ve všední den
- jednorázové školení o víkendu
- pravidelný cyklus přednášek / workshopů
- školení distanční formou – e-learning

OT18. Kde by se školení mělo/měla konat? Vyberte prosím všechny přijatelné možnosti. (Možno zaškrtnout více odpovědí)

a) Pokud je z Prahy nebo Středočeského kraje.

- u nás na škole
- kdekoliv v Praze
- jinde, rozepište prosím

b) Pokud není z Prahy nebo Středočeského kraje. (Možno zaškrtnout více odpovědí)

- u nás na škole
- v našem krajském městě
- v Praze
- jinde, rozepište prosím

OT19. Pracovní pozice osoby, která dotazník vyplňovala:

- ředitel
- vyučující
- jiná, jaká:...

O nás

MEDIAN, s.r.o je nezávislá soukromá společnost pro výzkum trhu, médií a veřejného mínění & vývoj analytického a marketingového software. Společnost působí na trhu od roku 1993 a realizuje všechny typy kvalitativních i kvantitativních výzkumů trhu a veřejného mínění, včetně oficiálních mediálních měření a MML-TGI.

Garance kvality

MEDIAN je členem odborných sdružení:

SIMAR
ESOMAR
TGI Network
American Marketing Association.

Kontakt

Daniel Prokop
608 333 902
daniel.prokop@median.cz

MEDIAN
Národních hrdinů 73
Praha 9, 190 12
www.median.cz
Tel: + 420 225 301 111

